

Életünk, munkánk, gondjaink

Sipos Géza elvtárs nyilatkozata a Délmagyarországnak

és panasz hangzott már el ebben az ügyben, s úgy vélem, nem magyarzkodásra van szükség, hanem gyors, határozott intézkedésre. Újszeged fejlesztése persze nem képzelhető el egy másik Tisza-híd megépítése nélkül. Ezért minden erővel szorgalmazzuk, hogy a negyedik ötéves tervben elkezdjék a híd tervezését és építését. Már elkészült a szegedi közlekedés fejlesztésének távlati programja, de ennek megvalósítását is számos intézkedésre van szükség. Utakat kell építeni, az eddig kihasználatlan utcákat is be kell kapcsolni a közlekedésbe, nem szabad megtérni, hogy egy-egy építkezés miatt még főútvonalakat is évekre lezárjanak a városban. Sorolhatnám tovább a megoldásra váró problémákat, de úgy vélem, az eddig elmondottak is érzékeltetik, milyen nagy feladatok várnak még ránk.

Véleménye szerint 1970-ben melyek a város előtt álló legfontosabb tennivalók?

Az első kérdésben vázoltak alapján véve meghatározzák a jövő esztendei feladatait is. Az 1970-es év azonban minden tekintetben a számvetések készítésének éve is lesz; befejezzük a harmadik ötéves tervet és felkészülünk a negyedikre. Számvetés lesz olyan értelemben is, hogy miképpen hajtottuk végre a IX. pártkongresszus, illetve a városi párttervezet határozatait. Tehát a párt útmutatásainak tükrében szükséges megvizsgálni, áttekinteni Szeged gazdasági, tudományos, kulturális életében végbemenő fejlődést, meg kell jelölni a további tennivalókat.

Ez természetesen azt jelenti, hogy mind az elért eredményeket, mind a sikertelenségeket számba kell vennünk, hogy levozhassuk belőle a megfelelő tanulságokat. Gondolok itt az ideológiai, politikai tanulságokra is, a városi pártbizottság munkájának hatékonyabbá tételére, tömegkapcsolataink javítására stb. Hazánk felszabadulásának negyedszázados évfordulója szintén sok mindenre kötelez bennünket. Rendkívül fontos, hogy a szegedi vállalatok teljesítsék a harmadik ötéves terv célkitűzéseit és jól felkészüljenek a negyedik ötéves terv céljainak megvalósítására. Vállalataink egészségében jól kihasználták az új gazdasági mechanizmus adta lehetőségeket, noha vannak még megoldásra váró problémák. Szükséges javítani a beruházások hatékonyságát, biztosítani a kedvező átfutási időt. A termelékenység nem kielégítő, gyenge a termelőberendezések kihasználása, romlott a munkafegyelm. A nyereség alakulása kedvező, ezt azonban nem mindig a legmegfelelőbb eszközökkel érték el. Itt elsősorban az áremelések által elért nyereségekre gondolok. Nem sikerült jelentősen előrelépni a vállalatok belső mechanizmusában. A kereskedelem forgalma nőtt, az áruválaszték azonban romlott, a fogyasztási cikkek egy részében hiány mutatkozik. Indokolatlanul nőtt a létszám az üzemekben. Úgy gondolom tehát, hogy a jövő év legfőbb feladatai közé tartozik a gondok és nehézségek megszüntetése. Szükség van a vezetés javítására minden szinten, szükséges mindenütt összefogni a kezdeményező és alkotó erőt a színvonalasabb munka, a fegyelm javítása és a termelékenység növelése érdekében. Fejllesszük tovább a demokratizmust, ezt azonban ne csak a jogok oldaláról nézzük, hanem a kötelességeket is állandóan tartjuk szemünk előtt.

Olvasóinkat énléken foglalkoztatja az életszínvonal alakulása. Sokak szerint az árak fokozatosan emelkednek, ugyanakkor a jövedelmek csak nagy általánossággal tartanak ezzel lépést. Szerelnénk, ha erről is elmondaná véleményét.

Magam is meggyőződtem arról, hogy Szeged lakosságát igenis foglalkoztatja életszínvonalunk alakulása. Ez érthető is. Minden ember, minden család bizonyos fokig a saját életkörülményeinek alakulásán, változásán mérja az életszínvonalat. Ugyanezt városi szinten már csak átlagszámításokkal, statisztikai adatokra támaszkodva tudjuk felmérni. Ez utóbbi módszerrel az emberek sokaságának, az egyénnek, a családnak konkrét helyzetét nem mérhető. A feltett kérdésre mégis egyértelműen azt mondhatom: az 1969-es év is eredményes volt, a lakosság életszínvonalja növekedett. Azokat a célokat, amelyeket a párt és a kormány határozatait az életszínvonal-politikában megjelölték, lényegében elértük Szegeden is. Az átlagot mutató számoktól azonban eltérést tapasztalunk mindkét irányban. Egyes családok életszínvonalja az átlagnál jobban

növekedett, akár közvetlen fizetésemelés révén, akár az eddig nem kereső családtag munkába állásával. Olyan családok is vannak azonban, ahol az életszínvonal stagnál, ahol a jövedelememelkedés csak arra volt elegendő, hogy az árak emelkedését ellensúlyozza. Sőt némely családok életkörülményei ennél is rosszabbul alakultak, tehát kimutathatóan csökkent az életszínvonaluk. Különösen azokban a családokban van ez így, ahol növekedett az eltartottak száma, s ez vonatkozik a nyugdíjasokra is.

Ha már szóba került az életszínvonal alakulása, úgy gondolom, egyéb tényezőkről is kell szólnom. Szerintem helytelen az a nézet, hogy az életszínvonal alakulását kizárólag a reálbér tükrében kell vizsgálni. Hiszen megélhetésünkre sok más tényező is kihatott: például a szociális támogatások, a jó munkáért járó jutalmak, a nyereség, az üzemi élkeztetés, a bölcsődei ellátás, az üzemorvosi ellátás és így tovább. Ezekről, sajnos, megelégedünk néha, pedig az életszínvonal fontos elemét képezik. És itt még egy kérdéstről szeretnék szólni, mégpedig a foglalkoztatottságról. Nincs szándékomban a régi időkre hivatkozni, bár úgy gondolom, néha nem ártana, mert sajnos, könnyen felejtenek. Néha úgy érzi az ember, sokan fel sem képesek már fogni, mit jelentett a munkanélküliség, s az ebből eredő létbizonytalanság, amikor a család még egy-két napját sem tudta előre belátni. Ma szinte természetesnek vesszük a sok-sok munkaalkalmat, a létbiztonságot, hiszen Szegeden, aki dolgozni akar, az rögtön találhat megfelelő munkaalkalmat. Ez szintén hozzátartozik az életszínvonal alakulásához.

Ami az árakra vonatkozik: szerintem ezt is két oldalról lehet megközelíteni. Egyszer a statisztikai átlagok alapján, amelyek azt mutatják, hogy az árak emelkedése 1969-ben csak másfél százalékos volt, vagyis az előzetes terveknek megfelelő. Ha azonban nem az átlagot, hanem az egyes árucikkeket nézzük, akkor más a helyzet. Bizonyos árucikkek ára csökkent — s ezt a lakosság általában tudomásul veszi, vagy különösebben nem értékeli —, más cikkek ára az átlagnál jobban emelkedett és ez, sajnos, hátrányosan érinti az e cikkeket vásárló közönséget. Nőtt a hiánycikkek száma, s egyes olcsó konfekcióárak eltűntek az üzletekből. Tudjuk, hogy a párt határozata alapján a kormány 1970-ben szigorú intézkedéseket tesz az indokolatlan ármozgások megakadályozására. Ezt mi politikai eszközökkel is támogatjuk, s úgy gondolom, számíthatunk Szeged lakosságának támogatására is.

Életszínvonalunk alakulása tehát szorosán összefügg a közösen végzett munkával. Az árak mozgása nem a kereskedelemről függ elsősorban, hanem a termelés hatékonysága annak meghatározója. Az eddig végzett munkánkkal, eredményeinkkel, úgy érzem, elégedettek lehetünk, de a jövőben is meg kell oldanunk a ránk háruló feladatokat.

A város párt szervezetei hogyan éltek az új gazdaságirányítási rendszerből fakadó nagyobb önállósággal?

Párt szervezeteink a gazdaságirányítás új rendszerében gyorsabban megtalálták helyüket, mintsem gondoltuk volna. Erdemleges, hasznos munkát végeztek, habár elvileg nem minden tekintetben tudták megfogalmazni feladataikat. Jól érzékelték azonban, hogy az önállóság nagyobb felelősséggel párosul, s alaposabb informálódást, helyzetismeretet követel. Ezt úgy érttem, hogy a pártvezetőség tájékozódik és sajátos eszköz-vel segíti, hogy a párttagság és az üzem dolgozói jól ismerjék meg a vállalati törekvéseket, tennivalókat. Azért is fontos ez, mert így az egész kollektíva mozgósítható a kitűzött cél elérésére. Ez természetesen nem ment mindenütt egyformán. Fontos, hogy az üzem egész kollektíváját ne csak a feladatok végrehajtására, hanem azok ki-munkálására is bevonják.

A meggyőző szó erejére elengedhetetlen szükség van az új mechanizmus viszonyai között is. Párt szerveink segítsék a gazdasági vezetőket a tervek kidolgozásában, tájékozódjanak az üzem belüli ellentmondásokat, támogassák a jó kezdeményezéseket és kérjék számon a végrehajtást. Ne csak a határidőket ellenőrizzék, hanem a munka minden fázisában legyenek az emberek között, hogy segíteni tudjanak. A káderek nevelésével is foglalkozniuk kell, hiszen a vezetés színvonalának növelése is állandó feladatuk. Elengedhetetlen, hogy a párttagság világosan lássa az országos érdek és a helyi

érdekek összefüggéseit. Ha az egyéni érdekek és a szűkebb csoportérdek megelőzi a népgazdasági érdeket, akkor ez feltétlenül visszaüt, s egy bizonyos idő múlva az életszínvonalban is érezhető kedvezőtlen hatását.

Az önállóság — véleményem szerint — parancsolólag írja elő, hogy mindenütt gondoljanak a demokratizmus fejlesztésére, segítsék az embereket problémáik megoldásában, kérjék ki véleményüket, támaszkodjanak kezdeményezéseikre. Jóllehet, nagyon sok szép eredményt könyvelhetünk el, a párt szervezettek a jövőben még jobban élhetnek az önállóság adta lehetőségekkel, s úgy segíthetik a gazdasági vezetést, hogy ez a segítség a vállalati nyereségben gyümölcsözők.

A Délmagyarország hasábjain élénk vita zajlott le Szeged szellemi és kulturális életéről. Kérem, nyilatkozzék erről a vitáról és az abból levonható tapasztalatokról.

Az eddigi tapasztalatok arról tanúskodnak, hogy érdemes vitát kezdeményezni olyan kérdésekről, amelyek az embereket érdeklik. Szegeden egészséges lokalpatriotizmus van, a lakosság szereti városát és sokan véleményét is nyilvánítanak. A vitában is sok hasznos észrevétel hangzott el, amelyekre oda kell figyelni, s amelyeket a célok szolgálatába kell állítani. Az egészséges vitaszellem elősegíti az információt, de a demokratizmus fejlesztésének lehetőségét is magában hordozza. Ennyit tehát a vitáról, amelyet hasznosnak, szükségesnek tartok, s a jövőben is érdemes élni ezzel a lehetőséggel.

Ideológiai, politikai, kulturális életünkben nagyon fontos feladatok várnak ránk az 1970-es évben is. Tovább kell törekednünk arra, hogy az emberek összefüggéseiben lássák a gazdasági reform kérdéseit, ne csak a negatív jelenségekre reagáljanak. Egészséges közgazdasági szemlélet kialakításán kell munkálkodnunk, s egyúttal tovább javítanunk a pártpolitikai munkát a kulturális és a tudományos élet területein. Itt az elért eredményeket kell tovább gyarapítani. Szépen fejlődik a szegedi képzőművészet, az irodalom színvonala egyre javul. Örömmel tölt el a Szegedi Nemzeti Színházban kialakult helyzet, a társulat erősödése is. Véleményt mondani szerintem még korai lenne, hiszen jelentős bemutatók vannak még hátra, a kezdeti sikerek azonban reményre jogosítanak. A szegedi zenei élet szempontjából — amely korábban is igen színvonalos volt — nagy jelentőségű az önálló szegedi filharmonikus zenekar létrehozása. A szabadtéri játékok stabil színvonalja szintén kulturális életünk örömdetese fejlődését tanúsítja. Tudományos életünk jelentőségét nem kell bizonyítanom. A tudománypolitikai irányelvek alapján a közelmúltban vettük számba legfontosabb feladatainkat. Ezek megvalósítása — úgy gondolom — a jövőben is pezsdítően hat majd.

A párt politikája helyes, ezek megvalósításáért küzdünk, dolgozunk, ezért minden — ebben az ügyben becsületesen tenni akaró — ember munkáját össze kell fogunk, hogy az egész város hasznát lássa. Nagy szerepe van ebben a Délmagyarországnak is, amely helyesen segítette a párt egész politikájának, a párt helyi céljainak megvalósítását. Számos jó kezdeményezésének folytatására biztatjuk a lapot. Kezdeményezzen továbbra is vitákat a helyi társadalmi, politikai és kulturális élet kérdéseiről, folytassa az olvasók bevonását a lapszerkesztésbe, amire kiváló példa volt a Felszabadulási pályázat, foglalkozzon az új esztendőben is nagy gondtal a lakosság problémáival. Az 1970-ben hatvanadik születésnapját ünneplő Délmagyarország, a pártbizottságunk lapja, már elérte a negyvenéves példányszámot és ez az olvasók szeretetét bizonyítja. Az új esztendőben szolgálja a lap még hatékonyabban társadalmi, politikai céljainkat, tájékoztassa a közvéleményt minden lényeges eseményről, problémáról, elgondolásról, segítsen a közvélemény formálásában, az emberek nevelésében. Remélem, 1970 végén újabb egyszerű eredményekről számolhatunk be a Délmagyarország hasábjain.

Végezetül megragadom az alkalmat, hogy köszönetet mondjak városunk dolgozóinak az 1969-ben végzett eredményes munkáért. Kívánok a Szeged városi pártbizottság nevében mindenkinek boldog, békés új esztendőt, a munkában sok sikert, az egyéni és a családi életben sok boldogságot.

Az új év alkalmából a Délmagyarország főszerkesztője felkereste Sipos Géza elvtársat, a Magyar Szocialista Munkáspárt Szeged városi bizottságának első titkárát, hogy válaszoljon néhány olyan kérdésre, amelyek Szeged lakosságát különösen foglalkoztatják. A városi pártbizottság első titkára készséggel állt rendelkezésünkre. A beszélgetést alább ismertetjük.

Hogyan ítéli meg Sipos elvtárs Szeged fejlődésének mai helyzetét, különös tekintettel a lakás- és a közlekedési gondokra?

Mint a szegediek előtt ismeretes, városunk a felszabadulás utáni tizenegy esztendőben alig fejlődött. 1957 óta azonban rohamos gyarapodásnak lehetünk tanúi. Új üzemek települtek Szegedre, a lakosság száma erőteljesen növekedett, egész lakónegyedek nőttek ki a földből, jóllehet a gyors fejlődés gondokat, problémákat is okozott, ezek megoldásával szívesen foglalkozott mind a város vezetősége, mind a lakosság túlnyomó többsége. Valamennyien tudtuk: a nagy lemaradást meg kell szüntetnünk.

Először munkaalkalmat kellett teremteni, ami meg is történt. Jelentős részben orvosoltuk a súlyos lakás gondokat, amelyek a múlt és a korábbi helytelen politika következtében maradtak ránk. Közvetlenül azonban az is, hogy a város lakóházainak zöme a nagy árvíz után épült, tehát nagyjából azonos időszakban mennek tönkre az épületek. Nagy gond a lakások és a közművek elavulása is. Ezért Szeged távlati fejlesztését alapos körültekintéssel kell megtervezni. A már elkészült általános rendezési terv szerint a fejlődés üteme meghatározott. Lakás-gondjaink még mindig nyomasztóak: Szegeden több mint 9 ezer ember vár arra, hogy új, egészséges lakásba költözhessenek. Öröndetes, hogy most már a természetes szaporulat is egyre kedvezőbb, s a bevándorlás következtében mintegy 3 ezer fővel növekszik évente a város lélekszáma. Ezek a pozitív jelenségek kétségtelenül súlyos problémák elé állítják a szegedi párt- és tanácsi szerveket. Új lakótelepeket kell építeni, de ugyanakkor a városrekonstrukcióról sem feledkezhetünk meg, beleértve az utak, a csatornák, a víz- és a gázálózat felújítását. Természetesen a város kulturális és egészségügyi ellátását is szüntelenül javítanunk kell. Mindez csak gyors, nagyarányú építkezéssel oldható meg és sajnos, Szegeden súlyos gondot okoz, hogy az építőipari vállalatok nem győzik a munkát. Az országos szerveknek a város vezetőinek, az építőipari vállalatoknak közös erőfeszítésével sikerült némileg javítani a helyzetet: megoldottuk a dunaújvárosi házgyári elemek ide szállítását, gyors ütemben épül a szegedi házgyár, amelynek termeléséből, reméljük, határidő előtt lakások épülnek majd Szegeden.

A városban 1945-től 1956-ig 200-nál nem sokkal több lakás épült fel összesen állami erőből. És ha összehasonlítjuk, hogy Szeged felszabadulásának 25. évfordulójára egy év alatt már ezer lakást adtunk át a lakosoknak, 1970-ben pedig ezernél is többet fogunk átadni, ez világosan mutatja fejlődésünk mai ütemét. Mindez pártunk és kormányunk helyes politikájából és abból a törekvésből fakad, hogy minél előbb megoldjuk a — különösen Szegeden súlyos — lakás gondokat. Nem mindegy azonban, hogy hol és mit építünk. Arra törekszünk, hogy minél kevesebb egy- és másfél szobás lakásunk legyen, inkább a nagyobb összkomfortosakat szorgalmazzuk, amelyek tartós megoldást ígérnek a családoknak. Célunk továbbá, hogy minél ésszerűbben használjuk ki a rekonstrukciós lehetőségeket, nagy gondot fordítva arra, hogy megőrizzük a régi városképet, sőt Szeged egyszerű adottságait városképi szempontból a jövőre nézve is figyelembe vesszük. Erre megvannak az elképzelések, a tudományosan kidolgozott tervek. Úgy szeretnénk dolgozni, hogy akik majd utánunk következnek a város vezetésében, elismeréssel szóljanak arról, amit végeztünk.

Szeged sajátos hangulatát, eredeti varázsát meg kell őriznünk, s ennek érdekében nem szabad sajnálnunk az erőfeszítéseket. A szegediek nagyon szeretik városukat, sok-sok hasznos elképzeléssel, ötlettel gazdagították már a kialakulóban levő megoldásokat. A következő évek sem lesznek könnyebbek, de remélem, hogy Szeged dolgozó népétől továbbra is megkapjuk azt a segítséget, amely a tervek megvalósításához szükséges.

Rendkívül nagy gondot okoz nálunk a közlekedés, Ennek megoldására is vannak már elképzelések. Szerintem a legfontosabb tömegközlekedési eszköz Szegeden továbbra is a villamos lesz, emellett azonban az autóbuszközlekedés is javításra szorul: több, jobb, üzemképesebb buszok beállítására van szükség. Különösen a gyorsan fejlődő Újszegeden kell megoldani ezt a problémát. Sok jogos észrevétel